

W. BIEGAŃSKIEGO · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Gazeta Częstochowska

Redaktor Zygmunt Trzebiński.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA
 Częstochowa, Aleja II № 38, telefon № 50.

Wydawca Antoni Siennicki.

Warunki prenumeraty i ogłoszeń na stronie IV-ej.

Cena 3 kop.

W teatrze miejscowym Wielkie Kinematograficzne przedstawienie
**Zmiana programu
DWA RAZY w tygodniu**

Obrazy wprost otrzymane z fabryk Paryskich zdjęć z ostatnich nowości.

 Oddział I. 1) **Święto Lilji w Noja** (z natury) 2) **Kobieta w Indji** (obraz bardzo zajmujący) 3) **Dziwaczny pojedynek** (komiczne sceny) Oddział II
 4) **Zabawa króla** (dramat Wiktora Hugo) Oddział III. 5) **Lekcja miłosierdzia** (różne sceny z życia codziennego) 6) **Wszystko się jakoś do-
brze ułożyło** (bardzo komiczne sceny, w 5 oddzielnych obrazach)

Początek w soboty i święta od godz. 3 po poł., a w dnie powszednie od godz. 5 po południu.

Dyrektor B. Zarzecki.

Henryk Schwarzwald

Kraków, Grodzka 13.

Magazyn konfekcji damskiej i towarów modnych.

300

8-klasowy zakład naukowy
Cz. BAGIEŃSKIEGO

w Częstochowie, ul. Szkolna 10.

Egzamina wstępne po wakacjach.

Od 1 do 15 września codziennie.

Egzamina poprawcze dla uczniów od 9 Września.

Początek lekcji 17 Września.

643

Lekarz-Dentysta
Michał Grejniec

Powroćcił

p. leca № 1 swego Wydawnictwa Popularnego p. t.

„Ogólne zasady pielęgnowania zębów i jamy usnej” cena 5 i 10 k. Ządać w księgarniach lub wprost od autora i wydawcy w Częstochowie, I Aleja Nr. 10.

Kupujemy w większych ilościach i chętnie odpowiadamy na wszelkie pytania. Znaczenie ustępstwo.

tak, aby włościom bezrolni i mało-rolni mogli na nim budować swoją przyszłość ekonomiczną.

Brak oświaty, a wskutek tego brak umiejętności organizacji przemysłowej, nieudolność do zrzeszenia się, czy w celach nabywania na dogodniejszych warunkach materiałów surowych, czy to celu zapewnienia zbytu wyrobom gotowym i znalezienia dla nich nowych dróg handlowych, brak taniego kredytu wytwórczego, kosztowne pośrednictwo, wreszcie współzawodnictwo wyrobów fabrycznych, które w miarę większego uprzemysłowienia kraju stale będzie wzrastało—oto najgłośniejsze przyczyny niskiego poziomu przemysłu drobnego.

W krajach, które mają moc stanowić o samych sobie i prawo urzędowania życia swojego, zgodnie z wolą własną, sprawami przemysłu drobnego opiekują się organy samorządu. U nas organów takich niema. Z konieczności więc cała troska spada na społeczeństwo, które własną inicjatywą musi ratować walący się dom i wspierać go na najbardziej zagrożonych węzłach.

Jedynym, jak dotąd, wspornikiem przemysłu ludowego u nas, jest T-wó popierania przemysłu ludowego w Król. Polskim.

Celem T-wa nie jest bezpośrednie zakładanie i utrzymywanie warsztatów, lub nawet szkół przemysłu ludowego w najodpowiedniejszych do tego punktach kraju. Powinno ono tylko do zakładania takich szkół zachęcać i odpowiednimi służbami wskazywać. Bezpośrednim zaś jego obowiązkiem jest przedewszystkiem przygotowanie i dostrzeżenie takim szkołom i warszatom odpowiednio wykształconych i wykwalifikowanych instruktorów, czy to dla warsztatów i szkół, czy też instruktorów wędrownych dla tych lub owych, coraz to innych okolic kraju.

Z tego więc powodu głównym zadaniem T-wa jest:

1) Zakładanie szkół dla instruktorów przemysłu ludowego, w których nauka jest bezpłatną.

2) Organizowanie swej działalności po gminach i okolicach całego kraju, bez pomocy odpowiednich delegatów i delegatów, oraz przy poparciu innych pokrewnych organizacji, jak kółek rolniczych, kółka ziemianek.

3) Utworzenie miejsc dla zbytu wyrobów przemysłu ludowego, które pozostały po zaspokojeniu domowych potrzeb ludu. W tym celu powstały sklepy T-wa w Warszawie, (Bracka 18 i No-

Biuro Meljoracji Rolnych

Warszawa, Foksal 14, Telefon 115-02. Kraków, Długa 43.

inż. St. Turczyńowicz, inż. A. Ponikowski i S-ka

Osuszanie. Drenowanie. Nawadnianie. Gospodarstwo rybne. Analiza mechaniczna na gleby. **Kolejki wążkotorowe.** 6—5
Kwestya życia dla neurastenika tkwi w utrzymaniu, względnie stworzeniu zdrowego i odpornego.
Centralnego systemu nerwowego.

Nasuwa się wobec tego dla każdego mężczyzny nieodzowna konieczność stosowania, idąc za radą doświadczonych lekarzy, we wszystkich wypadkach, znamionujących osłabienie nerwów, skutecznego środka zaradczego.

Powagi lekarskie świata całego, jak prof. Eulenburg z Berlina, prof. Holländer z Berlina, prof. Niewianny z Insbruku, prof. Goll z Zurichu, prof. Rebourgeon z Paryża, prof. Maramaldí z Neapolu it. d., równie jak i tysiące lekarzy prywatnych wydali swą opinię miarodajną, że w podobnych wypadkach wzmacniający nerwy.

Muiracitin.

znakomite usługi oddaje.

Wyczerpującą broszurę o Muiracitine otrzymać może na żądanie każdy gratis i franko.

Muiracitin stanowi pomysłową i bardzo skuteczną kombinację substancji nerwowej „Lecytyna” i środka wzmacniającego „Muir Puama”. Służy do usunięcia przedwczesnej niemocy nerwowej u mężczyzny, występującej jako skutek przeciążenia, przepracowania, nadużyć i t. d. i ogarniającej stopniowy cały organizm. Małe niedomagania, jak brak apetytu, osłabienie pamięci, drżenie, uczucie strachu, stan podniecenia i t. d. są też bardzo często stałymi towarzyszami przedwczesnej niemocy nerwowej. Nikt nie powinien też zaniedbać użycia w takich wypadkach Muiracitinu, jak. 243—2—1

bardzo wybitn. środka zaradczego.
Uwaga. Poleca się uwadze Szan. Publice, że tylko my jesteśmy wyłącznymi fabrykantami prawdziwego zagranicznego „Muiracitin” którego cena obecnie jak i poprzednio pozostaje rb. 5—i tylko nasz „Muiracitin” jest zalecany przez dekarzy Profesorów jak von Leydena, Senatora Eulenburga i wielu innych. Ządać „Muiracitin” opatrzony tylko marką ochronną „H. N. B.” w gwiazdki, zaś wszelkie inne naśladowstwa stanowczo odrzucać. Biuro Chemicznych Preparatów Newski Prospekt 28, St. Petersburg. Literaturę gratis i franco otrzymać można u Reprezentanta na Królestwo Polskie, Litwę i Południową Rosję p. S. Rościszewskiego—Warszawa, Bracka 6. Telefon 128.46.

„Muiracitin” jest do nabycia we wszystkich większych aptekach i składach aptecznych.

Lubelskie Biuro Leśne

leśników puławiaaków.

Tadeusza Luceyckiego i Konrada Edelmanna w Lublinie, ul. Krak.-Przedmieście № 70, przyjmuje i załatwia szybko i tanio: sprawy Komitetowe i Serwitutowe.

Podejmujemy się urządzeń prawidłowych gospodarstw leśnych, szacunku lasów, zakładania szkółki leśne, prowadzi uprawy leśne, pośredniczy i ułatwia sprzedaż poręb leśnych i części drzewostanów, oraz podejmuje się wszelkich innych robót wchodzących w zakres leśnictwa. 408

ABONENCI
przybyli w miesiącu sierpniu

- 1) № 272 Hamburg skład win Aleja I № 14
- 2) „ 320 „Skierniewicki Browar” Skład Mata № 16.
- 3) „ 273 Jakubowski Dyrek. Dr. Herbskiej. Szkolna № 3.
- 4) „ 275 Cegielnia „Michalina” Bugaj.
- 5) „ 276 Helman S. B. Kantor Aleja II № 28.

Kalendarzyk.

—00—

Dziś: Nikodemus kani. M.—Budzimila.

Jutro: Bufenji P. M.—Sędziszawa.

Wschód słońca: o g. 5 m. 36.

Zachód „ „ „ 6 „ 15.

Ubyłó dnia 4 godz. 5 min.

Daty historyczne: 1830 Otwarcie pierwszej kolei z Liverpoolu do Manchesteru.

Przemysł ludowy.

—0—

Jeżeli byśmy usiłowali stworzyć sobie ogólny pogląd na stan przemysłu ludowego w kraju, dojdziemy do wniosku, że jest on mniej niż zadawalniający, mało gdzie przemysł drobny stoi

KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI

Częstochowa, Aleja III-oia „dom własny.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski

Założony w roku 1878.

WYKONYWA: RZEZBY, POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE i SZTUKATERJE.

Telefon № 260.

RYDZEWSKI i S-ka

Biuro Techniczne w Częstochowie, Teatralna 13.

23

Telefon № 1.

Tareze szmerglowe krajowego wyrobu pod firmą: „Towarzystwo Wyrobów Szmerglowych „Union” w Warszawie, niezem nie ustępujące zagranicznych. Oferty na żądanie. Okazy na wystawie w głównym pawilonie.

Od administracji.

Niniejszem zawiadamiamy wszystkich naszych prenumeratorów że tym którzy nie opłacili prenumeraty za kwartał bieżący z dniem 16 b. m. wysyłkę wstrzymamy.

wy świat 64) i powstać mają w przyszłości sklepy po miastach gubernialnych.

4) Dalej działalnością T-wa jest urządzanie wystaw stałych, ruchomych i czasowych. Organizowanie oddziałów T-wa dla poszczególnych gałęzi przemysłu ludowego i organizowania i legalizowania spółek, mających na celu tworzenie wspólnych warsztatów ręcznych lub motorowych; organizowanie wspólnej sprzedaży towarów gotowych, lub nabywanie materiałów nowych, wreszcie ogłaszanie konkursów, potrzebnych dla osiągnięcia celów Towarzystwa.

Jest to program działalności T-wa, jakiego dokonać należy dla podźwignięcia wsi polskiej z obecnego jej stanu ekonomicznego.

Praca ta olbrzymia i rozłożona na całe lata. Nie dokona jej żadna, choćby najlepiej zorganizowana i najsprawniej działająca instytucja. Może ona tylko tą pracą sterować, może określić plan gmachu, pod którego budową pojedyncze cegły znaleźć musi cały naród.

Kto więc patrzy nie tylko na dziś, ale i ku niedalekiemu jutru spogląda, ten — niezależnie od tego, czy jest mieszkancom wsi, czy miasta nie może uchylać się od pracy nad szerepieniem kultury przemysłowej wśród ludu, duchowieństwo, ziemiaństwo i inteligencja miejska powinny sobie podać ręce i pójść spodem ku jednemu celowi, którym jest odrodzenie kraju i narodu.

Tow. Wpisów Szkolnych.

—x-o-x—

„Nowoje Wr.“ zamieściło korespondencję z Warszawy o „Szkołach polskiej“.

Oto co pisze korespondent tej gazety:

„Początek roku szkolnego zaznaczył się zamknięciem „Tow. wpisów szkolnych“. Założone dla popierania biednych uczniów szkół niższych i średnich, Towarzystwo to, po zamknięciu „Polskiej Macierzy Szkolnej“, było jedną z podstaw szkół polskiej. Macierz zakładała i organizowała szkoły, a „Tow. wpisów szkolnych“ podtrzymywało w nich pewien kontyngens uczniów, ponieważ, wobec znacznie wysokiej opłaty za naukę, uczęszczać do szkół prywatnych mogło tylko niewielu. Bez specjalnej pomocy, kontyngens uczniów odrzucałby się, i rzeczywiście potrzeba szkoły polskiej przedstawiała się w innych bractwach, aniżeli przedstawia się obecnie.

„Powodem zamknięcia „Tow. wpisów szkolnych“ była zamieszczona w „Gazecie Radomskiej“ odezwa, w której powiedziano, że „połowa zebranych pieniędzy będzie podzielona pomiędzy oddziały Tow. przy szkołach początkowych, a pozostała suma będzie przeznaczona na szkoły średnie i inne cele Tow.“.

„Ponieważ jednak Tow. może fundusze swe przeznaczyć tylko na zapomogi dla biednych uczniów, a nie na jakikolwiek inne cele, pomiędzy innymi i nie na popieranie zakładów naukowych, przeto w odezwie tej dopatrzono się jawnego pogwałcenia ustawy, co spowodowało rozkaz o zamknięciu Tow.“.

„W końcu korespondent wyraża nadzieję, że skarga podana przez zarząd Tow. do pierwszego departamentu senatu, w krótkim czasie zostanie rozważona i usunięte będą wszelkie wątpliwości“.

Ozekajmyż zatem cierpliwie na „usunięcie wszelkich wątpliwości“. Chociaż, sądząc z powściągliwości wpływowego organu, zdaje się, iż tak znów bardzo niema się czem tudzić.

Komitet zawieszony przez władze towarzystwa wpisów szkolnych zawiadomił warsz. Tow. dobroczynności, że fundusze swe, stosownie do § 19-go ustawy, wobec niestnienia Polskiej Macierzy Szkolnej, obowiązany jest przelać do dyspozycji warsz. Tow. dobroczynności.

Zarząd tego ostatniego, mając na względzie, że w myśli wskazanego artykułu, było ono przewidziane jako legatarzusz w razie likwidacji lub zamknięcia działalności Tow. wpisów szkolnych i dalej, że wskutek tego fundusze, które będą przełane do kasy Tow. dobroczynności, mają charakter legatu oraz że przez przeniesienie tych funduszy nie sprzeciwia się działalności Towarzystwa dobroczynności, które na pokwony cel posiada już legaty i niemi rozprządza, postanowił fundusze Tow. wpisów szkolnych przyjąć, z obowiązkiem, wskazanym w § 19 ym ustawy tegoż Towarzystwa.

Listy Krakowskie

(Korespondencja własna „Gazety“).

(Dokończenie).

Przypominacie sobie może Częstochowanie wybuch prochowni w Podgórze? Oto już mija czwarty miesiąc od chwili tej katastrofy, a sprawa odszkodowania nie zastała jeszcze załatwioną. Wybuch ten zniszczył wtedy mnóstwo sąsiednich budynków i domów mieszkalnych, będących własnością ludzi przeważnie niezamożnych, żyjących z pracy ręk lub też włascian i gospodarzy rolnych.

Bezspołecznie po wybuchu, ministerstwo wojny pod wrażeniem chwili, a także pod presją opinii, która domagała się doraźnej pomocy, przyrzekło dać zupełne odszkodowanie tym wszystkim, którzy wskutek wybuchu ponieśli jakąkolwiek stratę materialną. Tymczasem — mija już — jak zaznaczyłem — czwarty miesiąc — a ministerstwo nie daje o sobie ani znaku życia. Zbliża się zima — mrozy — domy rozwalone, z popękaniem murami, grożące ładą chwila katastrofą. Stoją dalej — jak stały, a właściciele ich naprosto oczekują zaszków pieniężnych, aby przystąpić do gruntownej naprawy swych realności. Na dobitkę parlament austriacki jeszcze zamknięty, sejm galicyjski nie obraduje, niema tedy po prostu nikogo, kto by się tą sprawą szczerze zajął i biedakom tym przyszedł z pomocą. Na razie zawiadomiono ministerstwo w drodze telegraficznej, a także ma ponownie do Wiednia wyjechać deputacja miasta Krakowa i Podgórze w tej sprawie. U nas to zawsze tak. Gdyby taka katastrofa wydarzyła się nie w Galicji, która zamieszkuje Polacy „die mindere Nation“ ale powiedzmy np. gdzieś w stronach niemieckich, — alarm i nawoływanie w stronę ministerstwa nie miałyby końca. Ba! na takiej katastrofie Niemiaszkowie porobiliby „złote interesy“.

„Ale u nas? Pchil! toby się o taką „drobnostkę“ stawiał...“

Manewry cesarskie, które obecnie odbywają się na Morawach, budzą niemałe zainteresowanie w grodzie podwawelskim. Przyczyną tego zainteresowania się jest ta okoliczność, iż bierze udział w manewrach i Krakowski korpus, a zatem także 135 pułk piechoty, który jak Wam wiadomo — jest pułkiem „Krakowskich dzieci“. Na manewry to zjechał również „sprzymierzeniec“ i konfidant Austrii cesarz Wilhelm.

Jest on gościem u ces. Franciszka Józefa i bierze udział wraz z całą swą rodziną w manewrach. Tak też nasze polskie Bartki, Frajki i Antki krakowskie będą musiały wykazać swoją sprawność przed „sprzymierzeńcem“ swoim i defilować przed nim: „habe Achil.“ Co za ironia losu.

Sledztwo w sprawie Browńskiej dobiega szybko końca. Obecnie weszło ono w stadium najbardziej ciekawą, a mianowicie w stadium t. zw. „Konfrontacji świadków“.

Pierwszym klasycznym niejako świadkiem, którego przesłuchiwano wobec Browńskiej, był p. Bylicki rygorozant medyczny, kolega oskarżonej. Z znanego jego stanowcze i jasne, a Botowską silnie a może najbardziej ze wszystkich obciążające wywarły silne wrażenie na podsądnej. Stale zaprzeczała twierdzeniem świadka a nadto zachowywała się w wysokim stopniu niewłaściwie.

Zarzuciła świarkowi po prostu to, że kłamie, zmyślone rzeczy opowiada itp. Zeznania p. Bylickiego dość obszernie, ujmę w kilku słowach: Ośo p. Bylicki z całą stanowczością stwierdza, że Borowska wyznała przed nim, że utrzymała stosunek erotyczny z s.p. Lewickim, że pragnęłaby wydobyć listy miłosne o niego, i że te listy, które mogłyby ją skompromitować, — wydobędzie, chociażby miała Lewickiego zastrzelić!

Dalej zeznał p. Bylicki, że browning, który znalazł obok zwłok s.p. Lewickiego, był w posiadaniu Borowskiej jeszcze przed popełnieniem tej zbrodni i że browning ten świadek u Borowskiej sam widział. Zeznania te — nie dziwnego że mogły podzielać denerwującą na p. Borowską.

Zainteresowanie się wogóle tą sprawą jest wprost niebывale. Rozprawa odbędzie się dopiero w listopadzie, gdyż to ostatnie stadium sledztwa, m. że przyniesie nam dużo jeszcze nowych, nieznanych szczegółów i niespodzianek sprawie wszystkim. Wszystkie szczegóły tego interesującego sledztwa, będę Wam w miarę napływu nowości, stale komunikował.

Obecnie pragnę Wam jeszcze donieść, iż wczoraj właśnie Kraków obchodził uroczystość jubileusz 50-letniej kapłaństwa archidiecezji Krzemieńskiego, proboszczów kościoła N. P. M.

Uroczystość, w której, prócz licznej publiczności, wzięli udział delegaci wszystkich władz rządowych, autonomicznych i wojskowych — wypadła imponująco. Jubilat wśród uroczystej procesji wprowadzono z domu do kościoła Marjackiego i tam odbyło się uroczyste nabożeństwo wraz z okolicznościami przemowami. Wśród mnóstwa pism gratulacyjnych wyróżnić należy odręczne pismo Papieża Piusa X go.

Teatr miejski wznowił znakomitą komedią francuską Flersa i Caillaveta p. t. „Król“. W komedii tej, pełnej gryzącej satyry, wyróżnił się gra — w pierwszym rzędzie dyr. Solski, dalej p. Leszczyński oraz p. Sobiesław.

Teatr ludowy wznowił prześliczną i mędną operetkę Audran'a p. t. „Lalka“. Wykonanie było wzorowe. P. Zielińska dobrze usposobiona ładnie śpiewała.

Z pośród grających wyróżnić obecnie muszę p. Turskiego, reżysera sceny ludowej. Utalentowany i niezwykłe sumienny pracownik, który będąc reżyserem zarówno dramatu, jak i śpiewnych utworów, umie, dzięki swej nieustraszonej pracy, postawić ensembl na tym poziomie, na jakim za dawnych dyrekcji nigdy się nie znajdowało.

Wspólna praca z dyr. Rygiernem daje też ładne wyniki.

S i g m e.

WYSTAWA przemysłu i rolnictwa.

Komitet Wystawy Przemysłu i Rolnictwa zawiadamia, iż zamknięcie wystawy nastąpi dn. 3-go października r. b.

Wynik sędziów w grupie lokomocji przy składzie sędziów: inż. S. Bielskiego, A. Janowiczki, inż. W. Kozłowskiego, inż. Lutostańskiego, Karola hr. Raczynskiego, po szczegółowym obejrzeniu eksponatów, byli następujący, przyznano:

Medale złote:

Wiśniewskiemu z Warszawy — za bardzo staranne wykonanie dwóch powozów wolantu, bryczki, jak również za wyrobiony materiał i staranne wykonanie wystawionych w surowym stanie resorów i innych części metalowych do powozów.

S. Gąsiorowskiemu z Lublina — za gustowne i staranne wykonanie amerykańska.

Medal srebrny duży:

Kurasiewiczowi z Częstochowy — za wystawione rowery, wykonane we własnym warsztacie z części, sprawdzonych z zagranicy, starannie i po cenach przystępnych.

Fabryce „Poreba“ — za wystawione cztery wagoniki żelazne, wyrotowe, do wąskotorowych kolejek (systemu A. Koppela),

z paniami rolkowemi, robota mocna, ceną niskie.

Fabryce „Miłowiec“ — za wystawione cztery typy kolejek wążokolejowych, ze zwojami i rozjazdami na podkładach żelaznych, typu przenośnego, wykonanie mocne i dokładne.

Medal srebrny mały:

Zakładowi wychowawczemu „Studzieniec“ — za starannie i mocno wykonaną bryczkę.

Firmie „Kraft, Borowski i Wagner“ z Warszawy — za wystawione koła z okuciami do wozów, dokładnie i mocno wykonane, oraz za koła do powozów.

M. Kossowskiemu — za wystawiony wóz ze specjalnym urządzeniem nosa i kłonic.

Medal brązowy mały:

W. Drozdowskiemu — za huśtawkę własnego pomysłu.

Podziękowanie komitetu:

Firmie H. Majer z Warszawy — za wystawienie samochodu firmy zagranicznej.

Firmie „Laurin i Klement“ z Pragi czeskiej — za wystawione samochody i motocykle, jako firmie zagranicznej, będącej poza konkursem; przyczem, w razie możliwości odznaczenia eksponatów, „jtry“ uznano je jako zasługujące na medal złoty.

Wycieczki.

Wycieczka urzędników dr. żel. W. W.

W sobotę, 18 b. m. przyjeżdżają z Warszawy — a naszą wystawę urzędnicy wydziału kontroli dr. ż. W. W. wraz z rodzinami.

Kl. J. wiedzińska udzieliła w tym celu specjalnego pociągu, składającego się z wagonów II-ej klasy, które pozostawione na torze zapasowym, służyć będą wycieczkowiczom za chwilowe mieszkanie.

W niedzielę wieczorem wycieczka powraca do Warszawy.

Do Częstochowy urządzają drogicę z Łodzi zbiorową dwudniową wycieczkę w dniach 22 i 23 b. m. Wyjazd z Łodzi nastąpi w dniu 21 b. m. o godzinie 2-ej m. 30 w nocy. W Koluśkach uczestnicy wycieczki spotkają się z kolegami warszawskimi i razem wyruszą do Częstochowy.

Kronika.

— Sprawy miejskie.

Każdy, zwłaszcza przyjezdny, uderzony zostaje kontrastem pomiędzy Wystawą z jej ładnie rozrzuconymi gazonami i kwietnikami, względny porządek i miastem, mieszającym w swych murach ten kawałek Europy.

Częstochowa, licząca w swych granicach około 100 tys. mieszkańców, ma — te przysługi, posiadające pomysły warunki kulturalnego rozwoju; miasto, mogące poczyć się ludźmi czynu i dobrej woli, do wodom czego jest doprowadzenie do skutku tak poważnego przedsięwzięcia jak Wystawa — nie posiada nieodzownych urzędów miejskich, te zaś, które istnieją nie stoją na wysokości zadania.

Nie mamy tu na myśli wspaniałych urzędów miast europejskich, marzenia na nasze są skromniejsze i nie sięgają po żadne wymagania przeciętnego mieszkańca Krzepic lub Kłobucka — a więc rysują się w naszej bujnej wyobraźni wspaniałe bruki asfaltowe lub granitowe, kanalizacja, wodociągi etc. etc. sądzimy jednak, że miasto tej miary jak Częstochowa, powinno posiadać naprzykład jeżeli nie kilka, to przynajmniej jedną studnię artezyjską przy centrum miasta, z której mieszkańcy przy znanym braku wody, mogliby korzystać bezpłatnie, nie będąc zmuszonymi przepłacać wodę z kilku prywatnych studzien.

Dowiedzieliśmy się również jak już wspominali „Gazeta Częstochowska“ że nie został zatwierdzony przez władze gubernialne tak skromny projekt magistratu, stanowiący jednak udogodnienie dla mieszkańców, jak połączenie 2-iej alei z trzecią chodnikiem z kostki granitowej. Kosztorys, sporządzony przez inżyniera miejskiego nie przerosł kultu tysięcy rubli, fundusze miejskie na pokrycie tego wydatku radni magistratu uznali za wystarczające, projekt jednak został zwrócony, jak również projekt szosy na Zawodzin, która upamiętnić się musi każdemu, kto

choć raz w życiu, zwłaszcza w porze jesiennej przebył tę drogę isticzyszo.

Możnaby wylizyc cały szereg projektów, powstałych z inicjatywy magistratu lub radnych miasta, które niestety nie uzyskaly aprobaty i zostaly zwrócone lub zagwozdzone (projekt zapomogi dla wystawy, projekt tramwajowy).

Bądźmy sprawiedliwi—nie pomoże utyskiwanie i narzekanie na bezczynność, o-pieszalność, brak inicjatywy ze strony władz miejskiej; nie pomoże inicjatywa najenergiczniejszych nawet organów magistratu, ani dobra wola i ofiarnosc obywatelska mieszkanców, jeżeli wszelkie projekta majace na celu rozwój i kulturalne podniesienie miasta tamowane będą w zarodku wskutek jakichś niezrozumiałych nieporozumien przez pośrednie organa administracyjne w drodze do zatwierdzenia przez władze właściwe.

To też sprawa samorządu staje się coraz pilniejszą i wiadomości o przesłaniu projektu prawa co do samorządu do Dumy, powitana będzie przez ludność z prawdziwą ulgą.

Nieporządki.

Zwracamy uwagę na nieporządki w okolicach ulicy Nowej. Naprzykład przed domem № 64, wykopano rów, co w rodzaju ryzostoka; rów ten jest palupką na Bogu ducha winnych mieszkanców powyższej ulicy, która nie grzeszy jaskrawym oświetleniem. Przepuszczamy, że należałoby przykryć go chociażby jakimś deską.

Okradzenie.

W poniedziałek, około godziny 9-jej rano, niewykryci dotychczas złodzieje dostawczy się do mieszkania p. L. Rychtera, przy ul. Jasnogórskiej nr. 2, unieśli ze sobą różnego rodzaju rzeczy, na cęólną sumę rb. 60.

Poszkodowany sam jest sobie winien, ponieważ pomimo często powtarzających się kradzieży w naszym mieście, pozostawił mieszkanie niezamknięte i bez żadnego dozoru.

Aresztowanie majstra.

Pod zarzutem kradzieży został aresztowany w poniedziałek starszy majster fabryki „Motte i S-ka”, Jan Striewski.

Wychodząc z fabryki Striewski zabrał ze sobą kawał rzemienia, długości dwóch arszynów. Zauważył to portier fabryczny i zatrzymawszy go, po uprzednim zrewidowaniu, oddał w ręce policji.

Z ruchu pątniczego.

Wczoraj przybyły na Jasną Górę liczne kompanje z następujących miejscowości:

Z gub. Warszawskiej— z Nieborowa 400 osób. Na czele z własnym kapitanem.

Z gub. Piotrkowskiej— z Chelma — 750 osób, przewodnik Józef Baranowski.

Z Niedoimielina—130 osób, przewodnik Sietucki.

Z Zielonej Dąbrowy — 100 osób. Z księdzem proboszczem Ryszardem Jasińskim.

Z Niedożypitina — 130, przewodnik Józef Sieradzki.

Z gub. Kieleckiej—ze Stupi—250 osób, z księdzem Stanisławem Kwiatkowskim.

Ze Złotnik—600 osób. Z ks. Sikorskim. Na czele własna orkiestra.

Z Nagłowia—200 osób, z ks. Fr. Lipińskim.

Z Wysocic—120 osób, z ks. Janem Karasiem, przewodnik Wincenty Ząbek.

Z Czarnicy — 300. Z ks. Rzepnickim.

Z Tarnawy — 112. Z ks. Szczepanem Holey Przewodnik Szczepan Bryla.

Z gub. Kaliskiej—z Konina—300 osób. Przewodniczył kompanji ks. kanonik Mikulski.

Z Kownic—150 osób, z ks. Kojacińskim.

Z gub. Radomskiej—ze Stawna 160 osób, przewodniczył ks. Józef Cyrański.

Z gminy.

W niedzielę rano wyszedł z domu pracownik fabr. „Wulkan” Roman Gabor lat 21 i dotychczas nie powrócił.

Zaginiony ubrany był w czarne spodnie i marynarkę w kraty.

Z każdą wiadomością w tej sprawie należy zwracać się do Agaty Gabor ul. Kawia 13.

Pokazy wrześniowe.

W miesiącu bieżącym Towarzystwa rolnicze wyznaczyło szereg pokazów inwentarza żywego w Królestwie Polskim. Pierwszy z nich odbył się już d. 7 września w Przasnysu, urządzony przez Ciechanowski Tow. rolni-

cze. Następnie odbędzie się pokaz w pultuskim, urządzony przez miejscowe Tow. rolnicze, a obejmujący także część powiatu—Makowskiego. Premjowany będzie żywy inwentarz drobnych hodowców. Na cel ten Tow. miejscowe przeznaczyło 200 rb., Centr. Tow. Roln. 25 rb. i gt. zarz. roln. 75 rb.

W sobotę d. 18 b. m. odbędzie się w Skalbierzu pokaz, odłożony z d. 11 b. m. Bydło włościańskie otrzyma nagrody pieniężne, dworskie zaś — listy pochwalne. Kieleckie Tow. roln. przeznaczyło na ten cel 200 rb. i 5 listów. Centr. Tow. roln. daje również pewną sumę, spodziewane zaś są liczniejsze ofiary na nagrody od obywateli ziemi Kieleckiej, w postaci dobrowolnych sztuk inwentarza, zboża do siewu itd. Do komitetu należą pp. Kazimierz Słaski i Julian Zakrzewski, sędziami będą pp. Napoleon Koszowski, Antoni Szańkowski, Wincenty Szeliski i Kazimierz Tański.

Wreszcie w Sejnach urządza pokaz suwalskie Tow. roln., który będzie trwał od d. 19 do d. 21 b. m. włącznie. Tow. miejscowe daje 100 rb., Centr. Tow. roln. 25 i gt. zarz. roln. 100.

Ze szkół.

W nadchodzący piątek, 19 września, o g. 10 rano nabożeństwem w kościele po-Marjawickim zaczyna rok szkolny 8 klasowy zakład naukowy Cz. Bagieńskiego.

Drobny Kredyt.

Ministerjum finansowy opracowuje projekt prawodawczy o utworzeniu centralnej instytucji, która zarządzałaby wszystkimi sprawami drobnego kredytu. Projektowanej instytucji podlegać będą wszystkie towarzystwa pożyczkowe oszczędnościowe, nie wyjącając tych, które nie otrzymują zapomogi z banku Państwa.

Koszty kuracyjne.

Na zjeździe komisarzy do spraw włościańskich wielu z posród nich wypowiedziało się za zniesieniem odpowiedzialności gromady za nieplacenie kosztów kuracyjnych. Sprawa ta jednak mogłaby być przeprowadzona tylko w drodze prawodawczej, wobec czego nieprędzko jaszczce zostanie zatwierdzona. Jako tymczasowe rozstrzygnięcie tej kwestji, komisarze włościańscy zalecił gminom, aby czyste zyski z kas gminnych i innych źródeł obracali na powiększenie funduszw, przeznaczonych na zapłatę kosztów kuracyjnych za gminniaków.

Aresztowania.

W ciągu dnia wczorajszego aresztowano w mieście dla sprawdzenia osobistości następujące osoby: Seweryn Nowacki, Antoni Czepielski, Józef Ciura, Leonarda Frankowska, Stanisława Dzyńska, Tomasz Bryl, Józef Ciesiński, Szymon Kowal, Bernard Trzeszewski i Tomasz Zimbił.

Korespondencje.

Z Piotrkowa.

Zabity przez parowóz.
Na stacji towarowej Piotrków manewrujący parowóz zabił na miejscu zwrótnego Lucka mającego 40 lat życia i kilkanaście lat służby. Pozostawił żonę i 4 dzieci.

Pożar.

Dnia 9 b. m. o godz. 2 po północy dzwonnki ogniowe uderzyły na alarm, na odgłos których wyruszyły zaraz 2 oddziały straży ogniowej ochotniczej. Okazało się, że pożar jest poza miastem pomimo tego straż dojechała do miejsca oddalonego o 6 wiorst szosą i 2 wiorsty drogi bocznej. Palły się zabudowania rozparcelowanego majątku O-przędów. Przyczyna pożaru nie wiadoma, domownicy prawie wszyscy byli w polu. Spaliło się 5 domów mieszkalnych, 5 stodół ze zbożem, 4 obory i jedno gospodarstwo ze wszelkimi zabudowaniami. Straty są bardzo znaczne. Straż piotrkowska zastąpiła miejscy straż z sąsiednich wsi: Jezowa i Miłajowa połączyw. y się z którymi rozpoczęły akcję ratunkową. Dużą pomocą była też straż z Tuszyña (pow. Łódzki), która pomimo odległości 24 wiorst boczną drogą przybyła na miejsce pożaru ze awym naczelnikiem p. Wł. Zwierzynskim.

Jak się okazało straż tuszyńska była przy pożarze w miejscowości oddalonej o jakieś 8—10 wiorst od Tuszyña, a widząc tanę drugiego, po krótkiej naradzie wyruszyła w dalszą drogę z pomocą.

Czyn zastępujący na podziękowanie.
— Nieporządki sanitarne.
We wszystkich prawie miastach robią

się przyszykowania, by zabezpieczyć się od grożącej epidemji, a u nas? Może i było cośkolwiek postanowione, lecz nie wprawda się jakoś tego w życie. Sprawa ta jest b. ważna, szczególnie dla mieszkanców ul. Bykowskiej za tunelem, gdyż budowany przez magistrat kosztem kilku tysięcy rubli kanał, od domu p. Krukowskiego do domu Lużera jest tak zawsze zanieczyszczony, że doprawdy, Bóg łaskaw, że chroni nas nie tylko od cholery ale i morowego powietrza.

Mieszkańcy domu sukcesorów Iglowskiego, obok którego przechodzi ów nieszczęśliwy kanał, wlewają wszystkie nieczystości, jakby do specjalnie na ten cel wybudowanego zbiornika. Wprawdzie od czasu do czasu (lecz nato trzeba bardzo długo czekać) jacyś ludzie wybierają smrodliwą lawinę, lecz nie wywożą wszystkiego, a pozostawiają część na bokach w kanale, robiąc tylko miejsce na przepływy sączącej się po każdym deszczu brudnej i cuchnącej wody.

Śmiertelny wypadek.

Córka właściciela kamienicy w Piotrkowie Necha Miljoner z domu Łaska, licząca 18 lat wieku, w środę 8 b. m. niola obiad ojcu swemu, odsiadującemu karę administracyjną. Poprzednio jednak udała się do magistratu o kartkę wstępu do aresztu. Przechodząc z ryzostoku na wysoki trotuar przed magistratem upadła i poczęła silnie krwawić. Po przywiezieniu jej do miejscowego szpitala żydowskiego zmarła natychmiast. Jak się okazało, Miljoner miała ukryty w kieszeni ostrzy nóż do krajania chleba. Gdy podniosła nogę na wysoki trotuar nóż przecięł jej arterję w pachwinie, w skutek czego nastąpił śmiertelny krwotok.

Nowa opłata w rzeźni.

Rząd gubernialny piotrkowski otrzymał zawiadomienie władzy wyższej o ustanowieniu na następne trzy lata opłaty zwykłej, pobieranej w rzeźniach miejskich przy uboju bydła i trzody chlewnej. Według nowej taryfy opłata naprzykład od uboju trzody chlewnej, która poprzednio była w stosunku po 40 kop. od sztuki, podwyższona zostanie do 60 kop.

Z tow. Esperantystów.

W tutejszym oddziale polskiego Tow. Esperantystów odbyło się w terminie drugim ogólne zebranie członków oddziału. Głównym celem zebrania było obranie nowego komitetu na okres 1909/10 r. Rezultat wyborów był następujący: prezes—dr. Kobos Henryk, wice prezes—p. Stanisław Pinko, (zawiadowca stacji towarowej) sekretarz—p. Roman Vogel (urzęd. wżajem. kred.), kasjer—p. Stanisław Chrujewski (w. składu maszyn), bibliotekarz—p. Wł. Woronicki (urz. tel. dr. z. W.W.). Do komisji rewizyjnej wstąpili pp. Edward Rudnicki, Edmund Boski i Michał Majer. Kandydatem do komitetu został p. B. Trószczyński, do kom. rewiz. p. Wincenty Strómiłło.

Prócz tego zebrani postanowili uczestniczyć w wycieczce polskich esperantystów do Częstochowy w d. 18, 19 i 20 b. m. Lokal oddziału mieści się obecnie przy ul. Bankowej № 4 (tow. Przyszłość) gdzie też przyjmowane są zapisy na członków. Wykłady rozpoczynają się w b. tygodniu. Aar.

Z Warszawy.

Odznaczenie.
Warszawski generał-gubernator, gen.-adjutant Skarłał Najwyżej obdarzony został znakiem zastępcy na wstędcę Jerzego za nieskazitelną 40 letnią służbę.

Ze sztuki.

Wielki koncert.
W czwartek, dnia 16 b. m. w sali Muzeum Hygienicznego odbędzie się wielki koncert, w którym współdziałają wezmą pp.:

Stanisława Argasińska, debiutantka opery królewskiej w Bernie, uczennica pani Paschalis - Souvestre. Artystka ta, obdarzona podobno bardzo pięknym głosem koncertowała zagranicą i we Lwowie;

Helena Arkawinowa, artystka dramatyczna sceny krakowskiej — deklamacja;

Karol Szuster, fortepianista—wirtuoz, ostatnio koncertował z dużem powodzeniem w Zakopanem.

Współdziałają jak wybitnych sił zainteresasował bardzo sfery muzyczne Częstochowy i już dziś popyt na bilety jest znaczny.

Bilety nabywać można w cukierni p. Jackowskiego, zaś w dniu koncertu od godz. 6 wieczorem w kasie Muzeum Hygienicznego.

Teatr Marji Przybyłko.

Repertuar na tydzień przyszedł zapowiada:

- Sroda — „Ich czworo“.
- Czwartek — „Magdalena“.
- Piątek — „Zbrodnia i kara“.
- Sobota — „Sędziowie“. St. Wypiańskiego.

TELEGRAMY.

(Agencji Petersburskiej i własne.)

Walki czesko-niemieckie.

Wiedeń 14 Dzisiaj przed ratuszem Niemcy napadli na Czechów. Doszło do rozlewu krwi. Policja aresztowała wielu.

Wiedeń 14. Demonstracje uliczne przeciw Czechom, które weszły tu już w złoty zwyczaj, ostatniej niedzieli przybrały bardzo poważne rozmiary. Czesi urządzali w czeskim hotelu w Alzhe-rsdorff wiec polityczny, Uczestnicy przystrzelił się w odznaki wszechświatowskie. Na wiec ten przybyło jednak 3000 niemieckich demonstrantów, którzy zażądali od Czechów opuszczenia lokalu. Wobec odmowy Czechów usiłowali zdobyć gospodę szturmem. Zandarmi i policja zaatakowali demonstrantów bagnietami. Po pięciogodzinnem bombardowaniu kamieniami czeskiej gospody przeciw Niemców, ci ostatni wrócili do Wiednia, gdzie rozgromili czeską oberżę przyczem raniono 6 osób.

Aresztowanie fałszerzy.

Warszawa 14. Wykryto tu bandę fałszerzy zajmujących się wybijaniem prób na wyrobach z metalów nieszlachetnych. Znaleziono 56 stempli różnego rodzaju. Aresztowano 20 osób.

Zabójstwo.

Odesa 14. Niewykryci dotychczas złoynchcy zabili tutaj właściciela fabryk mebli artystycznych, Ektimenskiego.

Balnoem do bieguna.

Hemmelmark 14. Zawiażył się tu komitet pod przewodnictwem ks. Henryka Pruskiego w celu urzadzenia aeronautycznej wyprawy do bieguna północnego. Wyprawie zapewnił protekturat swój cesarz Wilhelm.

Z Persji.

Teheran 14. Z powodu swych urzdził Szach przyjmował postów zagranicznych ambasad.

Odkomenderowany przez rząd perski, naczelnik fidajów Amidusaitana dla towarzyszenia w drodze do Rosji byłemu szachowi, został na żądanie ambasady rosyjskiej odwołany z drogi.

Swita byłego szacha składa się z 27 mężczyzn i 10 kobiet.

Aresztowanie zabójców.

Ekaterynostaw 14. Wykroło i aresztowano zabójców Kamińskiego.

Mohylew gub. 14. Aresztowano tu znanego bandytę, siającego postrach w okolicy Czernihowa—Hmela, mającego 22 lat.

Z dniem 1 Sierpnia 1909 roku w ZAWIERCIU Dr. Ż. W. W. otwartą została fabryka

Wyrobow Drucianych

pod firmą

St. Rudowski St. Wiśniewski i S-ka

Fabryka wykonywa:

Liny stalowe i żelazne do kopalni, konopie transmisyjne; sploty kołczaste, rafa, siatki ochronne do wind, ogrodzenia druciane, pasy druciane, a także tkaniny metalowe oraz przyjmuje reperacje lin drucianych.

Ceny możliwie niskie.

NOWE PAPIEROSY

z wyborowego tytoniu

KOSMOS

**N
O
W
E**

5 szt. 2 kop.
10 „ 4 „
15 „ 6 „

5 szt. 2 kop.
10 „ 4 „
15 „ 6 „

REFORMA

5 szt. 3 kop.
10 „ 6 „

BRACI POLAKIEWICZ

Nr 7.

5 szt. 3 1/2 kop.
10 „ 7 „

613-3-1.

Pawilony z Wystawy do sprzedania

- Pawilon Rolniczy.** dający się użyć jako budynek klubowy lub sportowy, magazyn, poczekalnia z restauracją i t. p. metrów kw. 870.
- Pawilon A. Grodzkiego.** do użytku, jak rolniczy, mleczarnia i t. p. metrów kw. 210.
- Bar Krakowski** restauracja z tarasem na piętrze, kuchnia i t. p. przybudówki, metrów kw. 427.
- Pawilon.** do wyrobu i sprzedaży wędlin, do użytku na sprzedaż wszelkiego rodzaju produktów w parkach i na placach — jako poczekalnia, altana ogrodowa lub t. p. metr. kw. 37.
- 3 Pawiloniki.** jako budki sodowe, altany i t. p. po 6 1/2 metr. kw. każdy.
- 2000 metr. kw. dachu.** wraz z krokwiemi ze stajen.

Filipiżyński Lopiński i S-ka

Wiadomość w Biurze Architektoniczno-Budowlanem. 559-5 3
w Częstochowie, Cerkiewna 7. tel. 150.

Fosfatyna Faliera,

przejemny pokarm, najodpowiedniejszy dla dzieci od 6 miesięcy do 10 lat, zwłaszcza w czasie odłączenia od piersi i w okresie rośnięcia. *Ułatwia zębokucie i zapewnia prawidłowy rozwój kości.* Sprzedaj w składach aptecznych i aptekach. **Ostrzegamy przed naśladowcami!** 588-101

W dniu 12 b. m. przy wejściu do kościoła Jasnogórskiego **ukradzione złoty zegarek** o dwóch kopertach z literami „A. F.” Oddawca otrzyma 10 rubli. Zegarek nie przedstawia wartości, lecz jest pamiątką rodzinną.

Zawiadomić administrację Gazety Częstochowskiej II Aleja 88 lub w Zawierciu pensja Malcewskiej. 655

Zakład Ogrodniczy S. JASTRZĘBSKIEGO
Aleja № 16 Telefonu № 65
w Częstochowie.

NA WYSTAWIE w pawilonie głównym, w kabinie № 128, sprzedaj kwiatów ciętych i do naczekowych. Zamówienia na bukiety i dekoracje. 362

Potrzebna BONA

ślądzka katolicka z dobrym akcentem niemieckim świadectwa pożądana. Wiadomość w drukarni F. D. Wilkoszewskiego. 663-3-1

Kupię Handel Win lub inny interes handlowy lub przemysłowy w Częstochowie w centrum, tylko chrześcijański. Oferty: Administracja „Gazety Częstochowskiej „Solidny” 664

Fortepian do sprzedania za 80 rubli Cerkiewna 11 667-2-1

Od października potrzebna mieszkanie, składającego się z 3-4 pokoi w wygodnym wiadomości w księgarni Lipskiej. 668 2-1

Od Października. Poszukuje mieszkanie 2 lub 3 pokoje, kuchnia przepokój z wygodami. Oferty adresować administracji Gazety Częstoch. „Syrena” 665 3-1

Kraków Zakład wodołecznicy i sanatorium spec. chorób nerwowych D-ra Kupczyka—ul. Szajskiego. 2021 11-9

Do sprzedania motocykl Wiadomość u portjera fabryki Częstochowańska 605 4-3

FABRYKA
Fraciszka Oczkowskiego
w Noworadomsku,
wyrabia maszyny rolnicze, kieraty i młockarnie włościańskie i sieczkarnie. 1084

Rozkład jazdy pociągów L E T N I.

Pociągi przychodzą do Częstochowy od strony Warszawy:

- o godz. 4.11, 7.20, 11.37, 2.37, 5.41, 6.39, 6.00, 9.00, 12.20, 9.02
  - o godz. 2.44, 9.42, 3.36, 11.48, 6.34, 1.52, 9.13, 11.51, 8.45
- Pociągi odchodzą z Częstochowy ku Warszawie:
- o godz. 2.52, 9.00, 3.46, 11.30, 6.42, 2.02, 9.25, 5.25, 12.11
- ku Granicy:
- o godz. 4.10, 7.26, 11.47, 2.45, 5.53, 6.51, 10, 9.22, 4.25

SKŁAD FABRYCZNY

T-wa „Prowodnik”

w RYDZE.

w Częstochowie, Teatralna 13. Tel. № 1.

Wyroby techniczne

Gumowe i Azbestowe

do wszelkich gałęzi przemysłu

Obcęgi gumowe

do kół powozowych

Bandaż, Osie, Resory

OPONY do samochodów i rowerów.

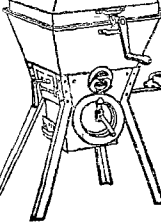
Weże gumowe i parciane

Obcasy gumowe.

Od przeszło 40-tu lat polecana przez lekarzy całego świata jako idealny pokarm dla dzieci i dorosłych chorych na żołądek. 464

„Całą Parą”

Parowa maszyna do prania dla domowego użytku, jedyna w świecie, która nie drze nie niszczy bielizny. Pranie odbywa się wyłącznie za pomocą pary bez najmniejszego mechanicznego tarcia bielizny 75% oszczędności na czasie pracy i wydatkach. Absolutna gwarancja za świetne wyniki prania. Objeźdź i nabyć można na placu Wystawy Częstochowskiej w Pawilonie Wielkiego Przemysłu w kabinie firmy **Krzysztof BRUN i Syn**, tamże można otrzymać cennik z dokładnym opisem maszyny. Tysiące maszyn w użyciu. 611

Tow. Akc. J. A. JOHN.
Warszawa, Hortensja № 7.

Skład sukna i kortów D. ZYSSER

Częstochowa, Aleja I № 2, wejście z nowego rynku w podwórzu.

W wielkim wyborze poleca na sezon jesienny i zimowy wszelkie materiały krajowe i zagraniczne angielskie i francuskie. Ceny bardzo przystępne. Poleca się łaskawym względem Sz. Publiczności **D. Zysser.**

Przedsiębiorstwo wyrobów cementowych p. f. Józef WARSZAWSKI dawniej TROSSET

Mikołajewska № 8.

Wykonują: Trotuary betonowe, Schody mozaikowe, Rury kanalizacyjne wszelkich rozmiarów, Posadzki sztuczne ksyloidowe. Ceny niskie. Fabryka dom Herta. obok Cyrkuła. Tamże sprzedaj cementu pojedynczo beczkami po cenach wagonowych. 511

PASTYLKI KEFIROWE 40 szt.
1 RS WARSZAWA
JEDYNY taniej uładowany i higieniczny sposób przyrządzania soku kefiru
E. GESSNERA
APTEKA - JEROZOLIMSKA 27.

Dostać można w aptece Jerzmanowskiego i Krasuskiego w Częstochowie.

„ARYSTOKRATYNA”

Mydło, krem i proszek.

Odnaczona na wystawie lekarzy i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.

„Arystokratyna” działa przez swą zawartość węgliku antyseptycznie i orzeźwiająco, już po krótkim użyciu—staje się pleć lśniąco biała i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.

Pięgi, zmarszczki, wągrzy, złote plamy „Arystokratyna” usuwa po kilkorazowym użyciu.

Żądać w składach aptecznych i aptekach. Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie aptecznym

Wacława ORZEŁ
w Częstochowie, III Aleja № 48. 27

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA przyjmują: Kantor własny -- Częstochowa Aleja 11 Nr. 38 — kiosk „Świt” na Wystawie, w Zawierciu księgarnia p. K. Lubcke i S-ka, w Noworadomsku p. A. Kałczyński, w Dąbrowie p. Jan Dziekan, w Rakowie p. Leon Piotrowski, w Warszawie p. F. Syrewicz.

Warunki prenumery:

Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 kop. 50, miesięcznie kop. 50 wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów.

Ceny ogłoszeń:

Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miesiąc: przed tekstem kop. 30, po tekście k. 10, obok tekstu (nadesłane) k. 50, nekrologi k. 20. Drobne ogłoszenia po 3 k. za wiersz.